

»**K**o je prišlo do požara in vsega, kar je sledilo, sem bila sredi svojega prvega leta ravnateljstva na srednji šoli,« pripoveduje Marta Arteaga, ravnateljica Gimnazije Rafael Cansinos Assens. »Na šoli nismo nikoli imeli resnih disciplinskih težav, saj veš. No, zgolj klasične zadeve: tu in tam kakšen opomin zaradi lažjih kršitev, nič kaj drugega. Nismo bili konfliktna šola, tudi sedaj nismo. V mestecu, kakršno je Hondares, se vsi poznamo med sabo. Učenci so tvoji sosede, otroci prijateljev in tako naprej. Šola je ena velika družina, s svojimi dobrimi in slabimi platmi, tako kot vsaka družina. Gotovo se nam je ravno zato vse skupaj zdelo še toliko bolj šokantno. Seveda sem poznala Alicio Soler: nekaj let je bila moja učenka. Vedno je bila vzorna dijakinja, ena najboljših. Tudi Alberta, njenega očeta poznam, seveda. V Hondaresu je vsesplošno priljubljen. Zdaj malo manj. Po tistih dogodkih in po vsej umazaniji, ki je priplavala na površje ... Ampak drugega pobiča, Tomás Valverdeja, nisem pred tistim videla še nikoli. No, videla sem ga prav gotovo, ampak ko sem ga takrat imela pred sabo v pisarni, se mi ne njegovo ime ne obraz nista zdela prav nič znana.«

Do tistega dne se ravnateljici srednje šole ni niti sanjalo, da Tomás Valverde sploh obstaja. Nikoli ni bil njen učenec, nikoli ni govorila z njim niti se ni spominjala, da bi se z njim kdaj srečala na hodniku. Prav zato se je odločila, da se malce pozanima pri profesorskem zboru. Šlo je za dijaka,

ki nikoli ni povzročal težav, dokler se ni začel spreminjati dobesedno z danes na jutri. Ko je ravnateljici njegovo ime prvič prišlo na ušesa, so ga že obravnavali kot težavnega dijaka. Nihče ni mogel razumeti, kje je tičal vzrok tako radikalne spremembe; to se je razkrilo veliko pozneje.

»Saj veš, moja sestra Luci poučuje na osnovni šoli,« nadaljuje svojo pripoved Marta Arteaga. »Ne verjamem v naključja, ampak poslušaj to. Nekega dne sva pili kavico v naši jedilnici, ker mi je prinesla neke papirje, in rekla sem ji, da se mi mudi, ker sem pričakovala starše dijaka, zaradi katerega smo vsi izgubljali živce. Kar tako me je vprašala, za katerega učenca gre. Ko se vidiva, se redko pogovarjava o službi, saj imava obe polno glavo skrbi, zato takrat, ko se nama uspe dobiti, spijeva kavo in odmisliiva službo. Ampak tistega dne, ne vem, zakaj, mi je zastavila tisto vprašanje. In odgovorila sem ji, da je šlo za nekega Tomása Valverdeja. Takrat je njen obraz preplavilo začudenje, kar je pritegnilo mojo pozornost.«

„Ga poznaš?“ je ravnateljica vprašala sestro.

„Valverde Frutos?“

„Točno ta. Si ga učila ali kaj?“

„Seveda. Tomás je bil moj najboljši učenec v vseh letih, odkar poučujem.“

„Tomás Valverde Frutos? Gotovo imaš v mislih nekoga drugega.“

Pa ni šlo za drugega fanta. V Hondaresu je bil samo en Tomás Valverde Frutos. Ravnateljica je sedla nazaj k mizi in prosila sestro, naj ji o fantu pove kaj več. Luci se je iz osnovne šole Tomása spominjala kot izjemnega učenca. Nikoli ni dobil ocene, nižje od petice, z izjemo športne vzgoje. Bil je dober sošolec, vedno pripravljen pomagati, bister, prizadeven. Ravnateljica ni mogla verjeti sestrinim besedam. Pred pogovorom z njegovimi starši bi si želela od sestre o fantu

izvedeti še kaj več, vendar je že skoraj zamujala na sestanek. Morala se je podvizati in oditi.

»Starša sta se zdela popolnoma običajna človeka,« pove Marta Arteaga. »Govorim v pretekliku, ker sta pred štirimi leti izginila iz mesta in od njiju ni bilo več glasu. Mama je imela svoje frizerstvo, oče pa je bil v tistem obdobju ravnobrezposeln. Zdi se mi, da je opravljal priložnostna dela. Spomnim se, da je povedal, da je za božič v trgovini za občinsko zgradbo igral Božička. Bil je zelo vljuden človek. Oba sta bila zelo vljudna; pravo nasprotje nekaterih staršev, ki pridejo k meni na vse kriplje zagovarjat svoje otroke, preden sploh slišijo, zakaj smo jih povabili na razgovor. Njemu je bilo ime Jesús, mami pa Verónica. Moja sestra ju je dobro poznala. Ko sta vstopila v mojo pisarno, je bila mama vsa objokana, revica.«

Glede na informacije, ki jih je takrat zbrala ravnateljica, ni profil Tomása Valverdeja nič kaj odstopal od povprečja, so pa bili odlični njegovi šolski uspehi. Edinec. Psihopedagoginja je menila, da sta bila starša do njega preveč zaščitniška. Zadržan. Sramežljiv. V poročilu iz osnovne šole ni bilo nobene omembe kakršnegakoli vrstniškega nasilja. Ko so ga pozneje izprašali, niso zaznali nobene travme, ki bi jo že dlje časa nosil s sabo. Vsi njegovi profesorji so se strinjali, da je šlo za inteligentnega, zvedavega, prizadevnega, odgovornega ter vljudnega učenca. Zaradi vsega tega je bilo tako težko sprejeti njegovo preobrazbo. Z danes na jutri je vodstvo šole začelo prejemati poročila o neprimernem obnašanju. Sprva je šlo za ustne opomine, ki jih je bilo vse več. Potem so prekrški postajali vse resnejši. Sprejet ni bil noben konkreten ukrep, saj so vsi opravičevali Tomása Valverdeja. Najpogosteje je bilo iz ust njegovih profesorjev slišati, da ima vsakdo kdaj slab dan. Potem pa so nenadoma skoraj vsi dnevi postali slabi dnevi.